

بد حجابی و بی‌حجابی در مناظر عمومی؛ مصداق جرم مشهود

10 مهر، 1401 - dehghani 13:08

برداشت‌های منفعت طلبانه و مواضع سیاسی نادرست برخی از شخصیت‌های فعال در عرصه‌های علمی، مذهبی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی و نگاه‌های غیرمسئولانه بعضی از مسئولین و مدیران اجرایی و فرهنگی و قرائت‌های ناصواب و متفاوت برخی از شخصیت‌های سیاسی و مذهبی و فرهنگی و قضاوت‌های ناعادلانه و عجولانه و غیر منطقی تعدادی از ارباب رسانه؛ به مقوله حجاب و شیوه مبارزه با معضل بی‌حجابی و بدحجابی در جامعه اسلامی و همچنین مظلومیت و تنهایی نیروی انتظامی، در خط مقدم جبهه مقدس مبارزه با پدیده شوم بدحجابی و بی‌حجابی در سراسر کشور؛ نگارنده را بر آن داشت تا در حد بضاعت اندک خویش، ضمن دفاع از عملکرد پلیس ارزشی و ولایتمدار، در امر مبارزه با بی‌حجابی و بدحجابی، و تأکید بر این مهم که، دستگیری افراد بی‌حجاب در جامعه اسلامی در سراسر کشور، از وظایف ذاتی و قانونی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی، در جای جای ایران اسلامی بعنوان ضابطین دادگستری است. در این وجیزه قرار است ماهیت مسئولیت کیفری شهروندان در مقابل فریضة حجاب، در پرتو داده‌های جرم‌شناختی و منطبق با قانون مجازات اسلامی و قانون آئین دادرسی کیفری مورد بحث و بررسی قرار بگیرد.

با توجه به اینکه در سر فصل موضوع بحث یا به تعبیری در عنوان یادداشت، بی‌حجابی و بدحجابی در مناظر عمومی، از مصادیق بارز جرم مشهود معرفی شده است، بدینسان ضروری است که قبل از ورود به ماهیت بحث، با تعریف و معانی واژگان تخصصی و کلیدی از قبیل: جرم، جرم مشهود و ضابطین دادگستری آشنا شویم.

همچنین در تبصره ذیل ماده 638 قانون مجازات اسلامی تصریح شده است: «زنانی که بدون حجاب شرعی، در معابر و انظار عمومی ظاهر شوند، به حبس از ده روز تا دوماه حبس و یا از پنجاه هزار تا پانصد هزار ریال جزای نقدی محکوم خواهند شد.» جرم یک چالش بین فرد و اجتماع است و عملی است که قانون آن را از طریق تعیین کیفر منع کرده باشد. بر همین اساس، قانونگذار محترم در ماده 2 قانون مجازات اسلامی، جرم را اینگونه تعریف کرده است: «هر فعل و ترک فعلی که در قانون برای آن مجازات تعیین شده باشد جرم محسوب می‌شود.»

جرم مشهود، جرمی است که در مرئی و منظر مأمور کشف جرم یا جمعی از مردم واقع شود.

قانونگذار محترم در ماده ۴۵ قانون آئین دادرسی کیفری، جرم مشهود را به دودسته تقسیم بندی کرده است، دسته اول جرم مشهود واقعی و دسته دوم جرم مشهود حکمی. که موضوع مورد بحث ما از زیر مجموعه‌های جرائم مشهود واقعی است. بند یک ماده ۴۵ قانون آئین دادرسی کیفری، به «تعریف جرم مشهود واقعی» پرداخته و آنرا اینگونه تعریف نموده است: چنانچه جرمی در مرئی و منظر ضابطان دادگستری واقع شود، و یا بلافاصله مأمورین یادشده در محل وقوع جرم حضور یافته و آنرا مشاهده نمایند، از نوع جرم مشهود واقعی خواهد بود.

به موجب نص صریح بندیک ماده ۲۸ قانون آئین دادرسی کیفری، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران از جمله ضابطین دادگستری محسوب شده‌اند. و طبق متن ماده ۲۸ قانون مذکور، ضابطان دادگستری اینگونه تعریف شده‌اند: «ضابطین دادگستری مأمورانی هستند، که تحت نظارت و تعلیمات مقام قضایی، در کشف جرم و بازجویی مقدماتی و حفظ آثار و دلایل جرم و جلوگیری از فرار و مخفی شدن متهم و ابلاغ اوراق و اجرای تصمیمات قضایی به موجب قانون اقدام می‌نمایند.» و مواد ۲۸ تا ۴۵ قانون آئین دادرسی کیفری نیز به شرح وظایف و تکالیف ضابطین دادگستری پرداخته است.

ماده ۲۸ قانون آئین دادرسی کیفری بطور خاص، وظایف ضابطین دادگستری را به هنگام مشاهده جرم مشهود تبیین نموده و در قسمت دوم این ماده مقرر شده است، چنانچه در جرائم مشهود بازداشت متهم برای تکمیل تحقیقات ضروری باشد، ضابطین دادگستری می‌توانند، متهم را بدون دستور مقام قضایی بمدت 24 ساعت تحت نظر خود قرار دهند. لیکن در این مدت ضابطین مکلفند، ضمن انجام تحقیقات، اتهامی که متهم به جهت آن بازداشت شده‌اند را به وی کتباً ابلاغ و تفهیم نمایند. و در اولین فرصت باید مراتب را جهت اتخاذ تصمیم قانونی به اطلاع مقام قضایی برسانند. این در حالی است که ضابطین دادگستری به استناد قسمت اخیر ماده ۴۴ قانون آئین دادرسی کیفری، در جرائم غیر مشهود چنین اختیاراتی را ندارند و هرگونه اقدامی را باید با اجازه مستقیم مقام قضایی انجام دهند.

اینک با این مقدمه باید به این سال پاسخ داده شود که، آیا بی حجابی و بدحجابی در جامعه اسلامی ایران جرم است یا خیر؟ در مطالب پیش گفته، در تعریف جرم بیان شد که، هر فعل و ترک فعلی که در قانون برای آن مجازات تعیین شده باشد جرم محسوب می شود. حال باید عنصر قانونی جرم بدحجابی را شناسایی کنیم، یا به عبارتی، باید بررسی کنیم که، آیا قانون برای فعل بی حجابی یا بدحجابی، مجازاتی تعیین نموده است، که بتوان به آن جرم اطلاق نمود و به تبع آن، بی حجابها و بدحجابها را نیز مجرم تلقی کرد یا خیر؟

قانونگذار محترم در ماده 638 کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی مصوب 1375 که در حال حاضر معتبر و لازم الاجرا می باشد، مقرر فرموده است: «هرکس علناً در انظار و اماکن عمومی و معابر، تظاهر به عمل حرامی نماید؛ علاوه بر کیفر عمل، به حبس ده روز تا دو ماه یا تا (74) ضربه شلاق محکوم می گردد. و در صورتیکه مرتکب عملی شود، که نفس آن عمل دارای کیفر نمی باشد، ولی عفت عمومی را جریحه دار نماید؛ فقط به حبس ده تا دو ماه یا تا (74) ضربه شلاق محکوم خواهد شد.» ماده 638 قانون مجازات اسلامی، خصوصاً تبصره ذیل آن، بی حجابی و بدحجابی در معابر و مناظر و اماکن عمومی، جرم عمدی کیفری آن هم از نوع مشهود واقعی بوده و قابل تعقیب کیفری و مجازات به شرحی که گذشت است.

همچنین در تبصره ذیل ماده 638 قانون مجازات اسلامی تصریح شده است: «زنانی که بدون حجاب شرعی، در معابر و انظار عمومی ظاهر شوند، به حبس از ده روز تا دو ماه حبس و یا از پنجاه هزار تا پانصد هزار ریال جزای نقدی محکوم خواهند شد.» بنظر می رسد واجب بودن فریضه الهی حجاب و احکام پوشش برای زنان و مردان، که در تمامی رساله های عملیه مراجع اعظام تقلید به تفصیل شرح داده شده اند، بر هیچ مسلمانی پوشیده نیست، یعنی حکم واجب بودن حجاب اسلامی و حرمت بی حجابی و بدحجابی در حد رفع جهالت به همه ابلاغ و تفهیم شده است، طوریکه امروز دیگر کسی نمی تواند ادعای کند که نسبت احکام حجاب و پوشش اسلامی جاهل است. یعنی در حقیقت امروز هرکس در جامعه اسلامی ایران با پوشش نامناسب و غیر متعارف و غیر اسلامی بصورت علنی تردد نماید، چنین فعلی از روی آگاهی و نیت و قصد انجام شده است و نوعی عناد و تعمد و مقاومت در برابر قانون نیز، در فعل مباحثین بزه بی حجابی و بدحجابی نهفته است. که این عناد و سرپیچی از قوانین، صدمه ای عمیق به روح و روان جامعه انسانی وارد می کند.

به همین علت، سزاگرایان معتقدند، هرکس مرتکب جرم شود، باید سزای عمل خود را ببیند. لذا وقتی فرد یا افراد بی حجاب یا بدحجاب، آگاهی دارد و می داند که جامعه متبوع او، از بی حجابی و بدحجابی بیزار است، و همچنین علم و اطلاع کامل دارد که؛ بی حجابی و بدحجابی عملی نکوهیده و مجرمانه توصیف و برای آن مجازاتی در نظر گرفته شده است، ولی در عین بر خورداری از آزادی و اراده و اختیار، و اینکه انسان فطرتاً عدالت خواه و قانونگر و حسابگر است، و معمولاً انسانهای عاقل، قبل از انجام هر کاری، سود و زیان آن کار را مورد سنجش و ارزیابی قرار می دهند، و در نهایت به رغم داشتن این همه اطلاعات، آزادانه و آگاهانه و بر خلاف فطرت خویش؛ فعل ممنوعه و مجرمانه و تقبیح شده بی حجابی و بدحجابی را بر می گزینند، به همین جهت بدون هرگونه ملاحظه کاری مستحق مجازات بوده و چشم پوشی از مجازات چنین مجرمان عمدی؛ بزرگترین ظلم و بی عدالتی در حق دیگر شهروندان خواهد بود.

بنابراین بنا به نص صریح ماده 638 قانون مجازات اسلامی، خصوصاً تبصره ذیل آن، بی حجابی و بدحجابی در معابر و مناظر و اماکن عمومی، جرم عمدی کیفری آن هم از نوع مشهود واقعی بوده و قابل تعقیب کیفری و مجازات به شرحی که گذشت می باشد.

اینک با توجه به اینکه، بیش از 33 سال است که، فریاد واجب بودن حجاب اسلامی و حرام بودن بی حجابی، از حنجره مقدس مراجع اعظام تقلید و علما

و فضلا و خطباء و واعظین و مبلغین دینی و فرهنگی و آمرین به معروف و ناهیان از منکر؛ در سراسر میهن اسلامی طنین انداز شده و اکثریت قریب اتفاق شهدای و الامقام جنگ تحمیلی؛ به جامعه انان توصیه نموده اند که حجاب اسلامی را رعایت کنند، و از طرفی در نکوهش بی حجابی و بدحجابی و آثار و مخرب آن بر جامعه، کتابهای زیادی نوشته شده و همایش های مختلفی برگزار شده است، بدون تردید، همانطوریکه قبلاً اشاره شد، می توان به جرأت اظهار نظر نمود که، با این همه اطلاع رسانی شفاف، دیگر هرکس حجاب اسلامی را در معابر و مناظر و اماکن عمومی رعایت نکند، نیت و انگیزه دیگری دارد. و به نظر می رسد که، اگر به کسانی که علیرغم این همه شفاف سازی، باز هم عالماً و عامداً و قاصداً، علنی بصورت بی حجاب و بدحجاب در جامعه ظاهر می شوند، مجرم با نیت سیاسی، یا به تعبیری مبلغین سکولاریسم و عاملین آمپریالیسم و سربازان پیاده نظام صهیونیسم اطلاق نمود سخنی به ناحق نباشد.

با توجه به تعریفی که از جرم و جرم مشهود ارائه شد؛ و وظیفه و تکالیفی که قانونگذار برای ضابطین دادگستری (پلیس نیروی انتظامی) در زمان مواجه شدن با جرائم مشهود واقعی در نظر گرفته است؛ بدیهی است که امروز بی حجابی و بدحجابی در معابر و مناظر و اماکن عمومی، از مصادیق جرم مشهود بوده و برخورد با بی حجابها و بدحجابها و دستگیری آنان، از وظایف ذاتی و قانونی پلیس نیروی انتظامی به عنوان ضابطین دادگستری است. اگر نیروی انتظامی با فرد بی حجاب و بدحجابی مواجه شود، و او را دستگیر نکند، مرتکب تخلف و تمرد از اجرای قانون شده است.

نویسنده:

سید مختار موسوی [1]

پیوندها

<https://partosokhan.ir/taxonomy/term/66> [1]